

09/05

Seat No. _____

MAY - 2017

MAOOC202 (Sem - II) Sanskrit

Sub. : Poetry and Dramaturgy

Time : 3 Hrs.

Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

પ્ર-૧ (અ) તત્ર વિભાવાનુભાવવ્યભિચારિસંયોગાદ્ રસનિષ્પત્તિઃ । સમજાવો.

૭

અથવા

न हि रसादते कश्चिदर्थः प्रवर्तते । सोऽद्यहस्य समजवो.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે કારિકા અર્થ આપી સમજાવો.

૭

(૧) रतिर्हास शोकश्च क्रोधोत्साहौ भयं तथा ।

जुगुप्सा विस्मयश्चेति स्थायिभावाः प्रकीर्तिताः ॥

(૨) स्तम्भः स्वेदोडथ रोमाञ्च स्वरभङ्गोडथ वेपथुः .

वैवर्ण्यम् अश्रुप्रलयः इत्यष्टौ सात्विकाः स्मृताः ॥

(૩) व्यक्तिहेतवः एकोनपञ्चाशद् भावाः प्रत्यवगन्तव्याः ।

एभ्यश्च सामान्यगुणयोगेन रसाः निष्पद्यन्ते ॥

પ્ર-૨ ભટ્ટ લોલ્લટના ઉપચિતિવાદ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.

અથવા

आचार्य शंकुना अनुमिति - अनुकृतिवादनं समजवो.

પ્ર-૩ ભટ્ટ નાયકના ભુક્તિવાદની સમાલોચના કરો.

અથવા

अभिनगुप्तना अभिव्यक्तिवादनी चर्चा करो.

પ્ર-૪ (અ) ભામહે બતાવેલું ઉપમા અલંકારનું સ્વરૂપ લક્ષણ દર્શાવી 'અસંભવ' દોષ સોદાહરણ સમજાવો.

૭

અથવા

नीचेनामांथी कोऽपण अेक कारिका अर्थ आपी समजवो.

(૧) मायेव भद्रेति यथा सा चासाध्वी प्रकल्पना ।

वेणुदाकेरिति च तां नयन्ति वचनाद् विना ॥

(૨) અવિગાહયોડસિ નારીણામ્ અનન્યમનસામ્ અપિ ।

વિષમોપલ - ભિન્નોર્મિહ આપવેગો તિતીર્ષતઃ ॥

(બ) ન્યાયવિરોધી દોષ સોદાહરણ સમજાવો.

૭

અથવા

નીચેનામાંથી કોઈપણ એક કારિકા અર્થ આપી સમજાવો.

(૧) સૂત્રકૃત પદકારેષ્ટ પ્રયોગાદ્ યોડન્યથા ભવેત્ ।

તમ્ આપ્તશ્રાવકાસિદ્ધેઃ શબ્દહીનં વિદુયથા ॥

(૨) સાધ્યસાધનધર્માભ્યાં સિદ્ધો દૃષ્ટાન્ત ઉચ્યતે ।

તદવિપર્યયતો વાપિ તદાભસ્તદવૃત્તિઃ ॥

પ્ર-૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

૧૪

(૧) ત્રૈલોક્યસ્યાસ્ય સર્વસ્ય નાટયં ભાવાનુકીર્તનમ્ અનુવાદ કરો.

(૨) વીરરસનો સ્થાયિભાવ જણાવો.

(૩) સાત્વિકભાવો કોને કહે છે ?

(૪) ૪૯ ભાવોમાં કયા ભાવોનો સમાવેશ થાય છે ?

(૫) ભાવો કોને કહે છે ?

(૬) વ્યભિચારીભાવોનું બીજું નામ શું છે ?

(૭) સુખદુઃખાત્મકો રસઃ । આ માન્યતા કયા વ્યાખ્યાકારની છે ?

(૮) શંકુક રસપ્રતીતિ માટે શેનું ઉદાહરણ આપે છે ?

(૯) શંકુકના મતે 'નિષ્પત્તિઃ' શબ્દનો અર્થ કયો છે ?

(૧૦) ભાવકત્વવ્યાપારને બીજા કયા નામે ઓળખી શકાય ?

(૧૧) અભિનવગુપ્તે ભરતના નાટ્યશાસ્ત્ર ઉપર કઈ ટીકા લખી છે ?

(૧૨) ભામહના મતે કયા દૂત અયુક્તમત્ છે ?

(૧૩) હેતુહીન દોષ કોને કહેવાય ?

(૧૪) ભામહે શ્રુતિદૃષ્ટ દોષ સમજાવવા કયા ઉદાહરણ આપ્યાં છે ?